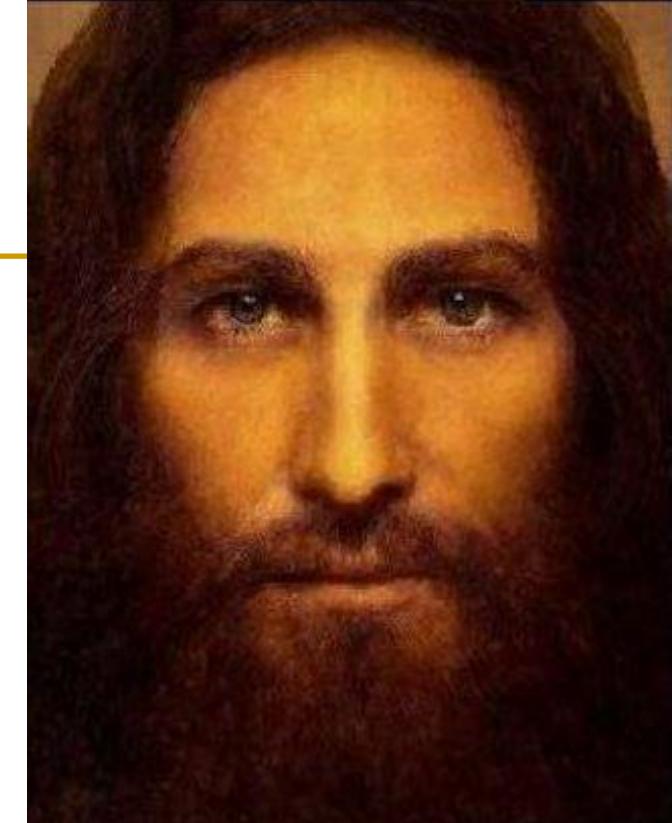

Biblija – Novi zavjet
amdg.ffrz.hr – nastava

Biblija – Novi zavjet

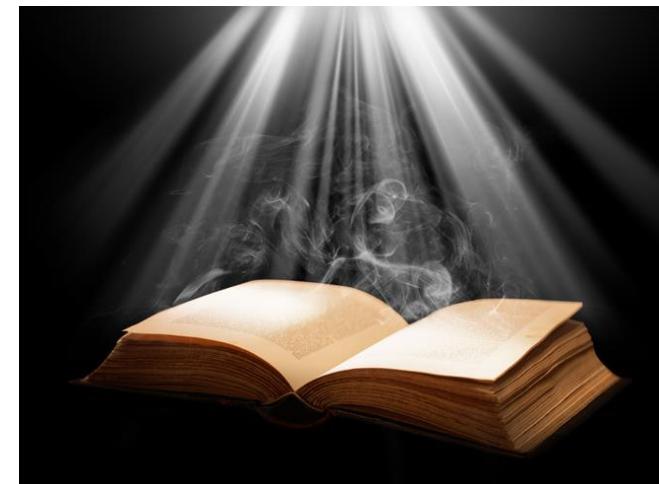
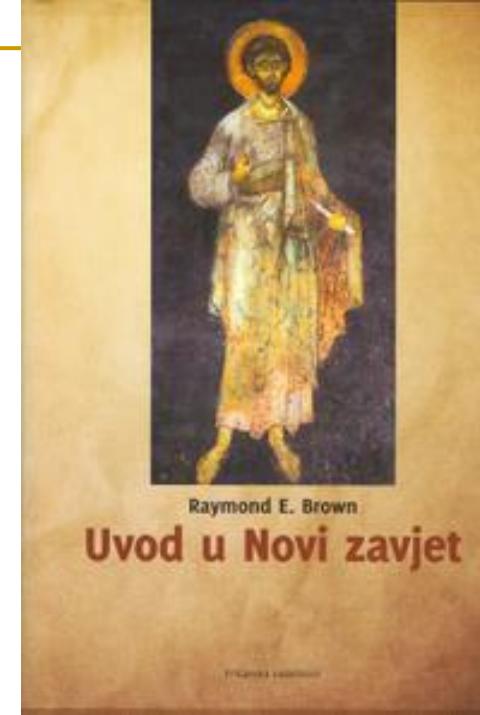
*Dokument o osnutku i Osnivaču
kršćanstva*

pon u 11:15, čet u 10:15, FFRZ uč. 004

amdg.ffrz.hr → nastava → FFRZ → NZ

Drugi dio svete knjige

- Literatura: **Novi zavjet**
- R. E. Brown, *Uvod u Novi zavjet*, KS, 2008.
- amdg.ffrz.hr – nastava
- Oslonac za vjeru u Krista
- Najprivlačnije štivo
- Izvor svetosti i nadahnuća
- Povijest: Krist i prva Crkva

Stari i Novi zavjet

- Savez: ברית *b'erît*, διαθήκη [diathéke]
 - Vetus et Novum *Testamentum*
> europski jezici
- Savez na Sinaju (Izl – Br): “krv saveza” (Izl 24,8)
- Isus: “Ova je čaša *novi savez* u mojoj krvi”
(1 Kor 11,25=Lk 22,20)
 - “novi savez” (Jr 31,31) ⇔ “stari zavjet” (2 Kor 3,14)
 - Hebr: “novi savez” (8,13) – “prvi savez” (9,15)
- “ovo je moja *krv saveza*” (Mk 14,24)
- “ovo je moja *krv, krv saveza*” (Mt 26,28)
 - Mt, Mk, Lk – *sinoptici* (zajednički gledaju kronologiju)

Novozavjetni *kanon*

■ kavóv – mjera:

- ustaljeni popis i raspored

■ NZ:

■ 4 Evandželja i Djela apostolska

■ = povijest

■ Poslanice (Pavlove 14 + Katoličke 7)

■ = mudrost

■ Otkrivenje

■ = proroci

■ SZ:

■ *Petoknjižje*

■ i *Povjesne* knjige:

- Jš do 2 Mak

■ *Mudrosne* knjige:

- Job do Sir + Psalmi

■ *Proročke* knjige:

- Iz do Mal

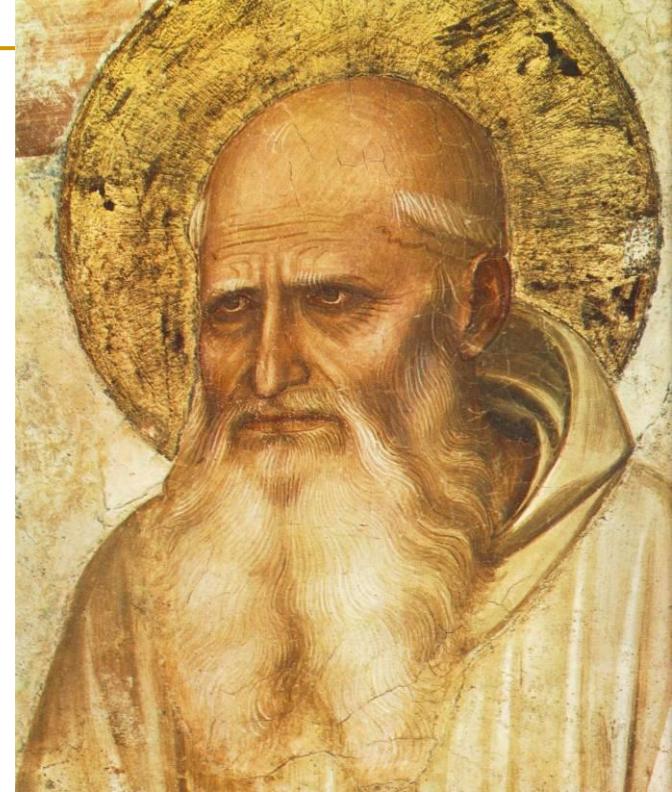
Odakle i zašto?

- “Napisao sam za njihovu *pouku*” (יִרְאָה jarâ Izl 24,12)
- “Napisano nama za *pouku*” (διδασκαλία Rim 15,4)
- “nastavak” Grčke Biblike (LXX)
- svjedok istinito svjedoči (Iv 19,35)
 - Izl 12: svjedočka zajednica
- *Pismo se ispunja* (Iv 19,36s)
- “**samosvijest NZ**” (Iv 20,30s):
 - zapisana Isusova znamenja (30)
 - Svrha: vjera (31)
 - Čija: “vi”

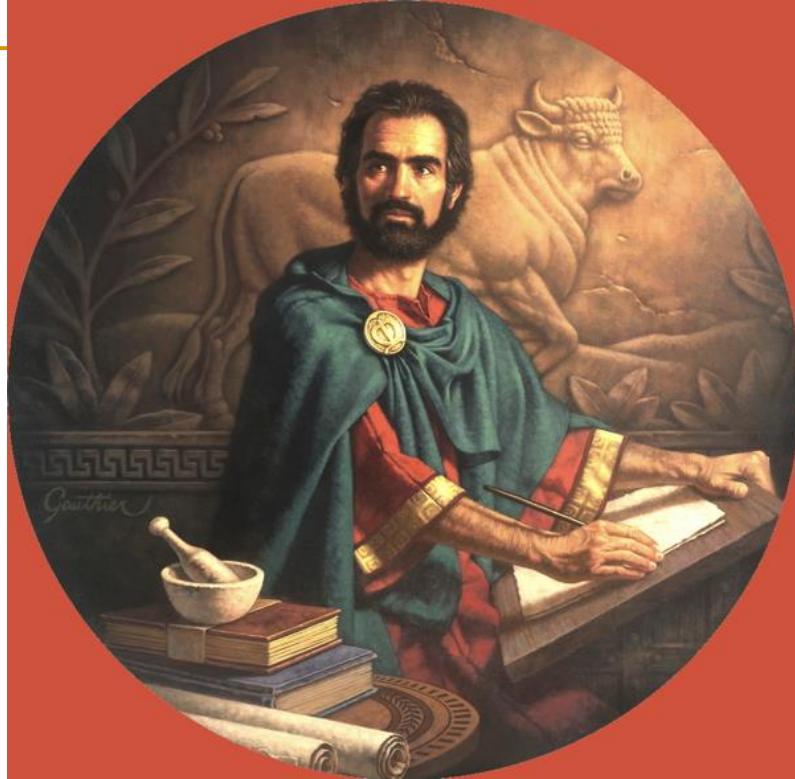
Papija iz Hierapolisa

- Početkom 2. stoljeća,
2 svjedočanstva
- 1) Marko je bio tumač Petrov,
napisao je točno,
iako ne po redu,
- sve što se sjećao o onome
što je Isus govorio ili činio.
- 2) Matej je sastavio
po redu izreke na hebrejskom jeziku,
a svatko ih je tumačio kako je znao.

Luka znanstvenik

- Pomno ispitao (Lk 1,3)
- izviješća (1,1)
- očevidaca (1,2)
 - Svrha (1,4):
- Osvjedočiti se o pouzdanosti
 - Tko (1,3):
- “ti” (1,3)

Uskrsni dan u NZ

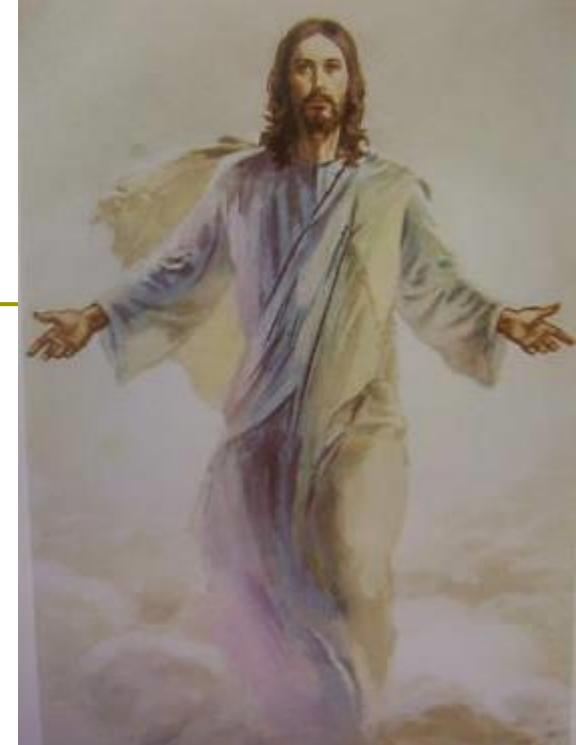

Skromni opisi na kraju

*Općenita vjera i
precizno poznavanje*

Jasni izvještaji

- Najstarija bilješka u 1 Kor 15 (“sada” 15,6)
 - Pavlov kriterij uskrsnuća u 15,4?
 - Po Pismima – dokazi u 15,5-7:
 - Brojni svjedoci: Kefa (usp. “Ukazao se Šimunu” Lk 24,34) 12, 500, Jakov, apostoli
 - Iskustvo: ukazao se Pavlu (15,8)
 - Poglavlja u Evandjeljima:
- Mt 28, Mk 16, Lk 24; Iv 20s – posljednja

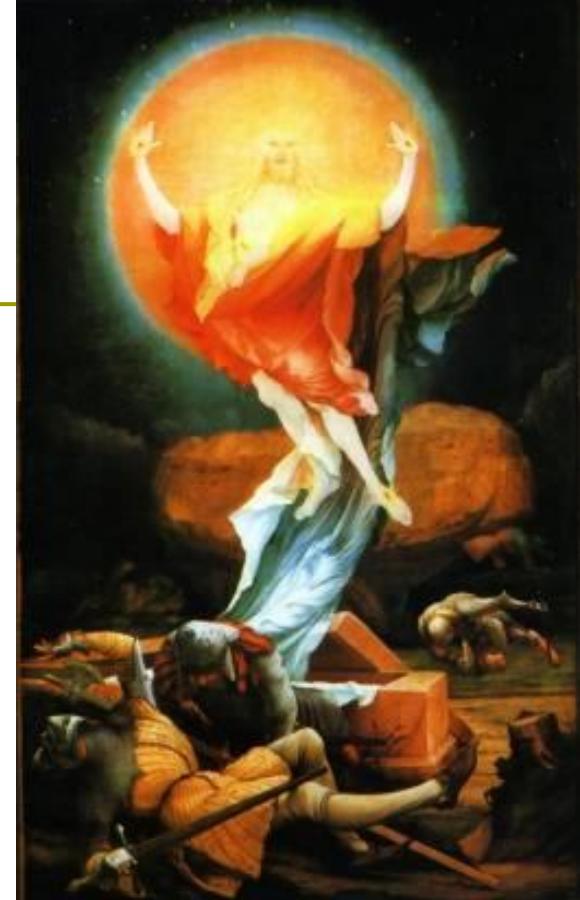
Elementi opisa

- Ključni opis ἡγέρθη
(Mt 28,6; Mk 16,6; Lk 24,6.34)
- “Uskrsnu – bi uspravljen,
dano mu je da ustane”
 - Kad dolazi dan uskrsnuća u
Mt 28,1; Mk 16,1; Lk 23,56?
- Nakon dana počinka
 - Vrijeme u **Mk 16,2; Lk 24,1 (Mt 28,1; Iv 20,1)**:
- “vrlo rano”; “svitanje” (Mt) “mrak” (Iv):
 - Mjesto: Mt 28,1; Mk 16,2; Lk 24,1; Iv 20,1
- **grob**

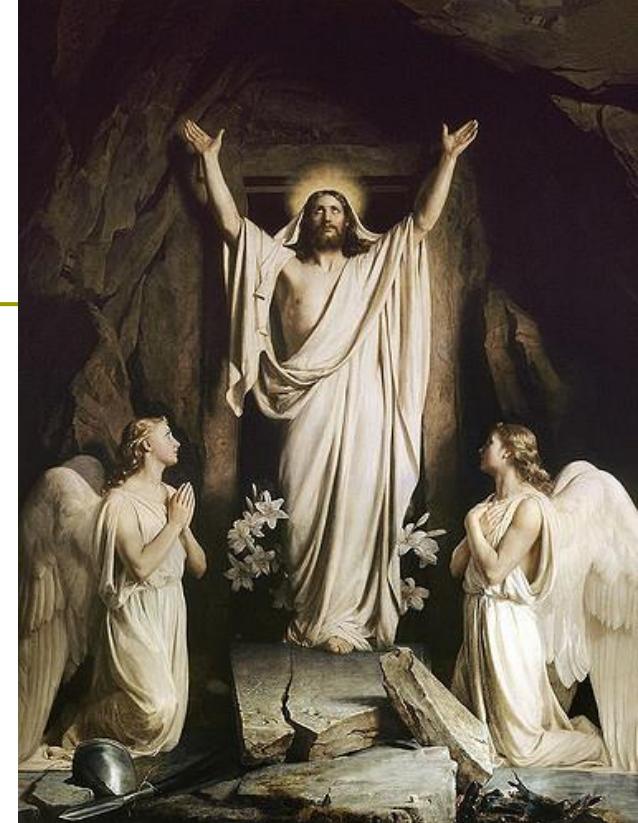
Idu na groblje

- Tko Mt 28,1 (Mk 16,1; Lk 24,1)?
- Magdalena + Marija (Mt 28,1)
 - Marija Jakovljeva (Mk, Lk)
Mt 28,1
 - + Saloma (Mk 16,1);
 - + Ivana i ostale (Lk 24,10)
 - *Što je s grobom (Mk, Lk, Iv)?*
- Otvoren
 - *tumačenje u Mt 28,2:*
- Glasnik (ἄγγελος anđeo) Božji s neba otvara

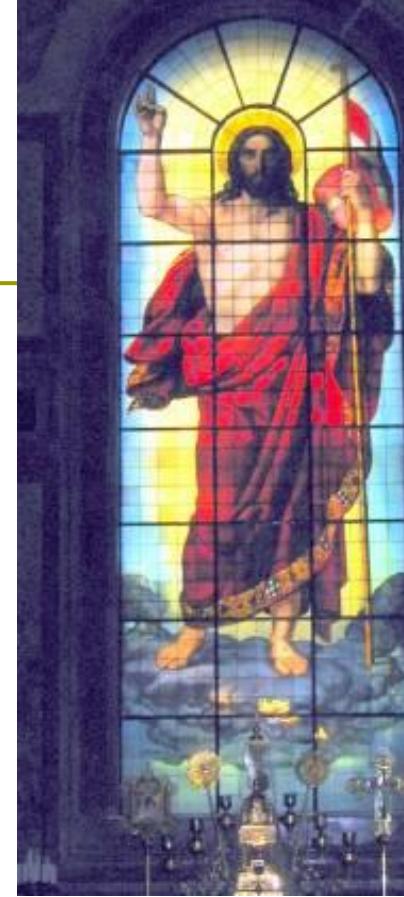
Prirodno i natprirodno

- Prirodni fenomeni u Mt 28,2s
 - *potres* (v2);
 - izgled poput *munje*;
 - odjeća kao *snijeg* (v3)
 - Anđeli u Mk 16,5; Lk 24,4; Iv 20,12:
 - Mladić u bijelom (*νεανίσκος* Mk 16,5)
 - Dva muža u blještavom (*ἀνήρ* Lk 24,4)
 - Dva glasnika u bijelom (*ἄγγελος* Iv 20,12)

Andjeli i uskrsne žene

- Elementi dijaloga u Mt 28,5; Mk 16,6 i u Iv 20,13?
- “Ne bojte se!” – ohrabrenje
- “Zašto plačeš?” – pitanje o emociji (Iv 20,13)
 - Andjeli znaju nakanu? (Mt 28,5; Mk 16,6)
- “Raspetoga tražite”
 - Kako postupaju u Lk 24,5?
- “Zašto?” – stavljuju u pitanje nakanu (Lk 24,5)
 - Uskrsnuće u Isusovoj metodi (usp. Mt 28,6; Mk 16,7)?
- Ispunjeno obećanje – καθὼς εἶπεν “kako reče”

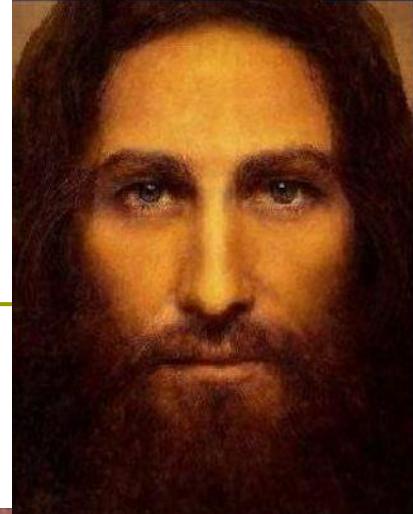
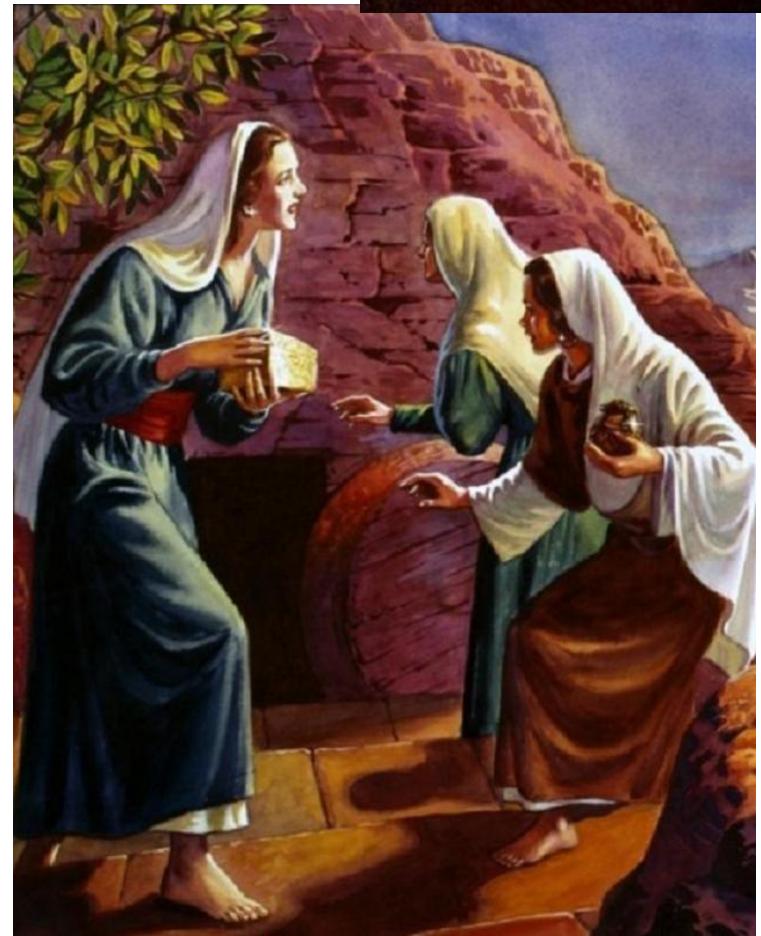
Andjeli daju nalog ženama

- Andeoski nalog ženama u Mt 28,6s; Mk 16,6s i Lk 24,6:
- Pozvane vidjeti i javiti (Mt, Mk)
- “sjetite se!” (Lk 24,6)
...uskrsnut će (Lk 24,7
~ 9,22; 9,44; 18,33)
 - Mjesto susreta s uskrslim prema Mt 28,7; Mk 16,7?
- “Ide pred vama u Galileju!”
 - usp. Mt 26,32; Mk 14,28:
 - “kad uskrsnem, ići će pred vama” – vjerno ispunja najavu

Uskrsne žene i Isus

- Žene trče javiti
(Mt 28,8)
- nakon susreta s
anđelima, **osjećaj?**
- Strah i *velika radost*
 - Isus pozdravlja (9)
 - **Reakcija** žena:
- Zagrljaj poštovanja
- Klanjanje

Poslanje ženama

- Kristove riječi (Mt 28,10):
 - Utjeha: Ne bojte se!
 - Nalog: Javite!
 - (usp. anđeo u v7; Isus Magdaleni u Iv 20,17)
Kome (v10)?
 - Braći (10 usp. Iv 20,17 ⇔ učenicima 7) – **Što?**
 - U Galileju – **Zašto?**
 - Ondje će me vidjeti (usp. v7; Mk 16,7)
 - → Mt 28,16-20; Iv 21

Plodovi

- Rezultati u **Mk 16,8.11;**
Lk 24,11
- Ništa ne kažu (**Mk 16,8**)
- Ništa im ne vjeruju
(**Lk 24,11**)
- Magdaleni ne vjeruju (**Mk 16,11**)
 - Stražari u **Mt 28,4?**
- “kao mrtvi” →
- Lažno svjedoče, potkupljeni (13)

Osobno uvjerenje

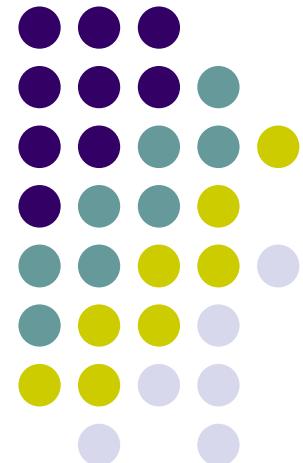

- Učenici na grobu
(Lk 24,12; Iv 20,3):
- Petar (Lk 24) + Ivan (Iv 20)
 - “Odoše naši na grob” (Lk 24,24)
 - Kako reagira Ivan u Iv 20,8:
- *povjerovao* (Iv 20,8)
 - Što nedostaje za razumijevanje (Iv 20,9)?
- *upoznati Pismo* (Iv 20,9)

Do Emausa i natrag

Kristova
uskrsna
pedagogija
(Lk 24,13-45)

Biblija na Uskrs (Lk 24)

- “Počevši od Mojsija i svih proroka ... što ima *o njemu*” (Lk 24,27);
 - “otvara nam PISMA” (v32)
- Trostruki preokret:
 - oči (v16.**31**)
 - srce (v25.**32**)
 - govor (v17.**29**)
- Trostruki rezultat (v32s.36):
 - osjećaj (v32), povratak do Križa, zajedništvo (v33.36)
- “Sve što je u *Zakonu, Prorocima i Psalmima* (v44)
 - *o meni napisano*”
 - “otvori im pamet da razumiju PISMA” (v45)

Uskrsli Učitelj

i apostoli na uskrsnu večer

(Lk 24,36-49

Iv 20,19-23)

Isus i apostoli

- Zatvoreni u strahu (Iv 20,19)
 - Isus u tijelu (Iv 20,20; Lk 24,39):
- Ruke i bok (Iv 20,20)
- Opipajte! Tijelo i kosti (Lk 24,39)
 - Razumijevanje Pisma (Lk 24,45)
 - Pomirenje (Iv 19.21):
- Mir vama 2x (usp. “Ja sam” 18,5.8)
 - usp. 1x Lk 24,36
 - Nemir + grijeh: iznevjerili Učitelja i sebe

Poslanje i Duh

- Poslanje
(Lk 24,48; Iv 20,21):
 - Vi ste svjedoci (Lk 24,48)
 - Kao mene Otac (Iv 20,21)
 - Dar Duha (Lk 24,48; Iv 19,22s)
 - Šaljem na vas Obećanje (Lk 24,48)
 - Dah ἐνεφύσησεν (Iv 20,22 usp. Post 2,7)
 - Riječ: Primitate!
 - → pomirenje (Iv 20,23 usp. Mir vama)